

Elektronski mediji
Imperija uzvraća udarac,
a mi zbunjeni

Presented by
Mirko S. Mandrino

3
13 juli 2016
ŽUC sredom

ELEKTRONSKI MEDIJI
Imperija uzvraća udarac, a mi zbunjeni

Moderator:
Prof. dr Lino Veljak

Panelisti:
Mirko S. Mandrino
Marina Fratucan(-)

Auditorium

2
13 juli 2016
ŽUC sredom

HVALA, HVALA, HVALA...

- Za priliku da nešto kažem o specifičnoj, kontroverznoj i ambiguitetnoj temi...
- Da kritikujem (argumentirano) stanje kod nas
- Da provociram raspravu
- Last but not the least – da sretnem interesantne i fine osobe,

4
13 juli 2016
ŽUC sredom

Ah ti naslovi...

- Po pravilu mi iz "tehničke" uvek pišemo naslov na kraju
- Koji mora biti kratak
- A ja sam posebno "osetljiv" na naslove
- Izbegnuta je malo poznata reč "tehnička regulativa"
- A upravo se o tome radi
- **No, ovde smo izabrali provokativni naslov**

5

13 juli 2016

ŽUC sredom

Pristup 2

- Nije mi namera da dociram
- Ne potcenjujem sudionike/učesnike
- No tema je stvarno specifična
- Pa mora malo deskripcije pre analize

7

13 juli 2016

ŽUC sredom

Pristup

- **Teorija bez prakse je slepa, praksa bez teorije besplodna;(Hegel, Marx?)**
- Ovde su date osnove
- Prilagođene panel raspravi
- Nije znanstveni rad
- Dakle... "diskusija" je deo izlaganja

6

13 juli 2013

ŽUC sredom

Popu pop, a bobu bob

- Moje je skromno mišljenje da mnogi problemi u nas potiču zbog termina i definicija
  - Ili pojmovi nisu definisani uopšte
  - Ili, što je još gore, definisani su pogrešno i/ili nepotpuno
- Pa zato, da razjasnimo...

8

13 juli 2016

ŽUC sredom

Obično, ali...

- Obično počinjem sa definicijama pojmova
- No, kako kod nas upravo u definicijama leži zec (a hoće da pobjegne)
- Počnimo sa „igračima“

9

13 juli 2016

ŽUC sredom

Čekajte, ima još... „Igrači“ tj. Institucije (2)

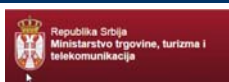

11

13 juli 2016

ŽUC sredom

„Igrači“ tj. institucije

10

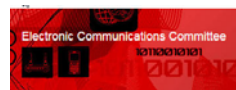
13 juli 2016

ŽUC sredom

Međunarodni „Igrači“ tj. institucije (3)

European Conference of Postal and Telecommunications Administrations
- 48 European countries cooperating to regulate posts, radio spectrum and communications networks

12

13 juli 2016

ŽUC sredom

Međunarodni „Igrači“ tj. institucije (4)

Ali ovi nam zadaju jada i muka

Consilium

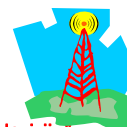

13

13 juli 2016

ŽUC sredom

POJMOVI

Elektronski mediji

- Kad neko kaže mediji misli na novine i “radio-televiziju”
- Kad neko kaže “elektronski mediji” misli na radio i televiziju i Internet
- Kad neko kaže “radio i televizija” misli (uglavnom) na analogni FM BC i terestričku UHF TV

A nije baš tako...

13 juli 2016

ŽUC SREDOM

15

PROPISI

Ovde samo najvažniji

- Zakon o elektronskim medijima (ZEM)
- Zakon o javnim medijskim servisima (ZJM)
- Zakon o elektronskim komunikacijama (ZEK)
- Zakon o radio-difuziji (*neki članovi nisu van snage*) ZRD
- Zakon o oglašavanju (*) (ZOO)

▪ *nećemo ovde i sada

13 juli 2016

ŽUC SREDOM

14

POJMOVI 2

Teledifuzija (*fr. télédiffusion*) je “oblik jednosmerne telekomunikacije namenjene velikom broju korisnika koji imaju odgovarajuće prijemne uređaje, a koji se vrši putem radija ili putem kablovskih mreža”

Radio-difuzija (*fr. radiodiffusion*) je “radio-komunikacija u kojoj je prenos namenjen za direktan prijem od strane javnosti; ovo može uključivati prenos zvuka, televizijske prenose i druge tipove prenosa”

13 juli 2016

ŽUC SREDOM

16

POJMOVI 3

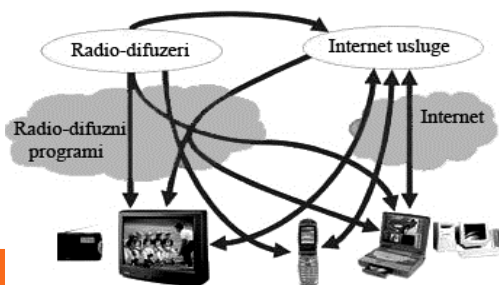
Teledistribucija (fr. *télédistribution*) je oblik telekomunikacija koji služi za distribuciju televizijskih ili zvučnih programa preko mreže kablova do brojnih korisnika”

U nas je sve to strpano u “radio-difuziju”, pa se ionako manjkavi propisi krivo tumače

13. juli 2016

ZUC SREDOM 17

KONVERGENCIJA VS. DIVERGENCIJA

13. juli 2016

ZUC SREDOM 19

ELEKTRONSKI MEDIJI

Teledifuzija

- Podela prikazana

Internet

- live stream
- Download
- Ostalo

Integracija

13. juli 2016

ZUC SREDOM 18

DOLAZI..VEĆ DOŠLI

Digitalni sistemi :

- multimedijalnosti
- interaktivnom radu
- interoperabilnosti između različitih medija
- minijaturizaciju svega, posebno terminala
- povećanje stepena mobilnosti
- globalizacija (s tim što... v.. naredni slide..)

13. juli 2016

ZUC SREDOM 20

Globalizacija
≠
globalizam

13. juli 2013 ZUC SREDOM 21

POJMOVI IZ PROPISA (2)

Iz ZEM
Član 4.

4) programski sadržaj su informacije, ideje i mišljenja kao i autorska dela u zvučnom obliku (u daljem tekstu: audio sadržaj), odnosno u obliku pokretnih slika sa ili bez zvuka (u daljem tekstu: audio-vizuelni sadržaj) koje predstavljaju pojedinačnu stavku u programu i dostupne su javnosti putem elektronskih medija radi informisanja, zabave, obrazovanja i dr.;

13. juli 2016 ZUC SREDOM 23

POJMOVI IZ PROPISA

Iz ZEM
Član 4.

1) elektronski medij je program, *odnosno* programski sadržaj radija i televizije, *kao i* programski sadržaj dostupan na zahtev putem mreža elektronskih komunikacija i sadržaj elektronskog izdanja;

13. juli 2016 ZUC SREDOM 22

INFORMACIJA

Informacija je primljena i shvaćena poruka. (*Prinston*)
U univerzitetskoj literaturi najčešće definicije pojma informacija su :

„Informacija je inkrement znanja“, njenim postojanjem je naše znanje o nečemu uvećano
„Informacija je značenje koje dodeljujemo podatku“
„Informacija je skup podataka u nekom kontekstu“

13. juli 2016 ZUC SREDOM 24

INFORMACIJA (2)

Razlika između podatka i informacije

Važno je napraviti razliku između podatka i informacije, pojmova koji se često poistovećuju. Na primer broj 6 je podatak i on kao takav nema posebno značenje, međutim, „Sada je 6 časova“ je informacija jer je podatku dodeljeno neko značenje. Informacija sastoji od podatka i značenja koje mu je dodeljeno

13. juli 2016

ZUC SREDOM 25

POJMOVI IZ PROPISA

Iz ZELM Hr (*)

Članak 2.

1. **elektronički mediji**: audiovizualni programi, radijski programi i elektroničke publikacije.
2. **elektroničke publikacije**: urednički oblikovani programski sadržaji koji se objavljuju dnevno ili periodično putem interneta od strane pružatelja elektroničkih publikacija u svrhu javnog informiranja i obrazovanja

13. juli 2016

ZUC SREDOM 27

INFORMACIJA (3)

Term : **information**

Definition : Intelligence or knowledge capable of being represented in forms suitable for communication, storage or processing. Note - Information may be represented for example by signs, symbols, pictures or sounds.

13. juli 2016

ZUC SREDOM 26

SRPSKI VS. HRVATSKI

Everyone smiles in the same language

- **Elektron – elektronski**
- **Elektrončki – od elektronika**

Elektron (također nazvan negatron) je subatomska čestica (satavni dio atoma)

Elektronika je nauka, segment fizike koja se bavi proučavanjem kretanja elektrona u praznom prostoru.

Dakle,

Elektronska orbita = orbita subatomske čestice

Elektronički medij = medija koji koristi elektroniku

13. juli 2016

ZUC SREDOM

28

SRPSKI VS. HRVATSKI (2)

Everyone smiles in the same language

- *Dakle, naša posla*
- *Ne možete nikoga ovde ubediti u to*

Nisu čitali

Snježana Kordić:
Jezik i nacionalizam
Toplo preporučujem

13 juli 2013 ZUC srebom 29

PROBLEM!

Ovde, ali ne samo ovde (ovde je samo uža lokacija problema)

13 juli 2016 ZUC SREBOM 31

SRPSKI VS. HRVATSKI (3)

Everyone smiles in the same language

Ovi „naši“ nisu umeli ili nisu hteli ni da
Da prepišu („prevedu“) bolji text zakona (i
statuta i pravilnika i dr)
Naslućem razloge (ima ih više)

13 juli 2013 ZUC srebom 30

PROBLEM 2

- Dalje se koncentriramo se na probleme vezane za javne servise, jer smo očekivali da Marina Fratucan bude panelista
- Inače, takođe težak problem, proistekao iz REM zakona, je pitanje privatizacije komercijalnih elektronskih medija (ranije „emitera“)

13 juli 2016 ZUC SREBOM 32

PROBLEM 3

- Ukinute „opštinske RTV stanice“ (kao fol na zahtev „međ. organizacija“)
- Tekstopisci Zakona REM (a naravno i „poštovani narodni poslanici“) nisu hteli da čuju za „Community Radio“
- „Privatnik“ ima samo interes profita“ pa se pitanje „servisnih informacija“ iskompliciralo do bola

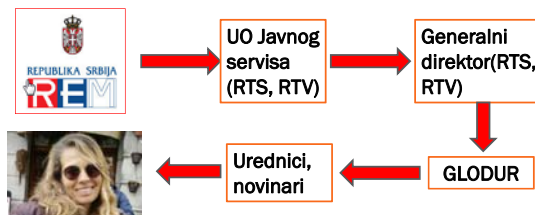
13. juli 2016

ZUC SREDOM 33

ZAŠTO!

Zato, ali ne samo zato što:

13. juli 2016

ZUC SREDOM 35

PROBLEM 4

- Došlo do „burazerske privatizacije“
- Nekoliko „familija“ (i u izravnom smislu i u sicilijanskom smislu) su postali vlasnici svih komercijalnih elektronskih medija
- Izuzetak su naravno kablovski i IPTV) operatori, kao i nekoliko nekada „nezavisnih“, gde ima „stranaca“ i ovakvih i onakvih!

13. juli 2016

ZUC SREDOM 34

NEKI IMAJU, NEKI NEMAJU! STATUT!

- Klub pecoraša IMA Statut, inače ne bi mogao biti registriran;
- REM nema Statut, na web stranici stoji

STATUT
REPUBLIČKE RADIODIFUZNE AGENCIJE
("Sl. glasnik RS", br. 102/2005)

13. juli 2016

ZUC SREDOM 36

NEKI IMAJU, NEKI NEMAJU(2) STATUT!

Mislili neki od vas šta hoćete, ali ipak je (bar negde)u „regionu“ dugačije.

Primjer Hrvatske (gde je i ZEM mnogo bolji)

13. juli 2016

ZUC SREDOM 37

SLUČAJ. PREDAH (ZA MENE)

Nisam rekao da je sve „tamo“ idealno.

Slučaj predsjednice Rakić

Dr Veljak ima riječ

13. juli 2016

ZUC SREDOM 39

NEKI IMAJU, NEKI NEMAJU(3) STATUT!

Članak 39.

Ovaj Statut stupa na snagu nakon potvrđivanja od strane Hrvatskog sabora danom objave na oglasnoj ploči Agencije.

RAVNATELJ AGENCIJE PREDsjedNIK VIJEĆA

Zdenko Ljevak, dipl. ing.

Dana 15. srpnja 2010. godine Hrvatski sabor donio je Odluku o potvrđivanju Statuta Agencije za elektroničke medije (*Narodne novine*, broj 90/10).

13. juli 2016

ZUC SREDOM 38

NEKI IMAJU, NEKI NEMAJU 4 PRAVA!

• U ZEM piše:

Čl. 7 Savet Regulatora ima devet (9) članova, od kojih je jedan predsednik

• Već mesecima Savet REM ima 6 (šest) članova i radi sa v.d. predsednikom

13. juli 2016

ZUC SREDOM 40

NEKI IMAJU, NEKI NEMAJU 5 MANDATI!

- Istekao mandat predsedniku i članu (mitropolitu, GK i G. Pekoviću). Dobro, sklonili su se!
- Istekao mandat i Gordani Suši koja je predstavljala udruženja novinara
- Sada su restriktivne odredbe koje ćemo kroz diskusiju.

13. juli 2016

ZUC SREDOM 41

NEKI IMAJU, NEKI NEMAJU 7 PRAVA!

- U ZEM piše: Čl. 9 Ovlašćeni predlagači su i 5) udruženja filmskih, scenskih i dramskih umetnika i udruženja kompozitora u Republici Srbiji, ako su registrovana najmanje tri godine pre raspisivanja javnog poziva zajedničkim dogovorom;

13. juli 2016

ZUC SREDOM 43

NEKI IMAJU, NEKI NEMAJU 6 PRAVA!

- U ZEM piše: Čl. 9 Ovlašćeni predlagači su i 4) udruženja izdavača elektronskih medija čiji članovi imaju najmanje 30 dozvola za pružanje audio i audio-vizuelnih medijskih usluga i udruženja novinara u Republici Srbiji od kojih svako ponaosob ima najmanje 500 članova, a registrovana su najmanje tri godine pre raspisivanja javnog poziva zajedničkim dogovorom;

13. juli 2016

ZUC SREDOM 42

NEKI IMAJU, NEKI NEMAJU 3 PRAVA!

- U ZEM piše: Čl. 9 Ovlašćeni predlagači
- Ima ih 8 (a Savet ima devet (9) članova) Jedan predlagač je (pod br. 2) i „nadležni odbor Skupštine APV“. To je i učinio, predložena dva kandidata, od kojih se bira jedan.
- I predlagač 8 (Crkve i verske zajednice) je to učinio

13. juli 2016

ZUC SREDOM 44

ČIK POGODI!

I šta se dogodilo?

- Nadležni odbor NSS je radio bez predsednice;
- Na „plenum“ je došao samo predlog crkava i verskih zajednica. Predlog APV je nestao;
- Izabarana je gđa Janković (ex SPO, ex „Nova Srbija“) tako da imaju kvorum.

ZUC SREDOM 45

13. juli 2016

IZ PROŠLOSTI...

Nomina odiosa sunt, ali...

- Dugodišnji predsednik Saveta (tada RRA) je bio (tada) episkop vikarni Porfirije (Perić), sada mitropolit zagrebačko- ljubljanski
- Zamenik predsednika, pa posle predsednik, Goran Karadžić, takođe dugo (nažalost predstavnik APV)

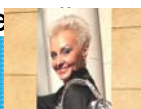
ZUC SREDOM 47

13. juli 2016

ČIK POGODI 2!

- Udruženja nisu dala predloge, kao ni nacionalni saveti. Valjda je problem ono „zajednički dogovor, a i restriktivne odredbe
- Ali „crkve i verske zajednice (čitaj: većinska SPC) jesu. I predlog je

ZUC SREDOM 46

13. juli 2016

IZ PROŠLOSTI 2...

Pa su, da usavrše struku, 5- 6 njih, uključuju i preosvećenog

- Putovali u Las Vegas, Nevada, na NAB show
- Istina, bilo je posle pisanja da preosvećeni ide u „Sodomu i Gomoru“

NABSHOW
Where Content Comes to Life

ZUC SREDOM 48

13. juli 2016

GLAVNI, A OPASNI IGRAČ

- A IZA NJE SU NARAVNO... PARTIJE!
- DA SE RAZUMEMO .... I „NAŠI“SU TU BRJALI
- CETRUM CENSEO, NIJEDNI NISU STVARNO NAŠI!

13 juli 2016

ZUC SREDOM 49

HVALA

- OTVOREN ZA PITANJA
- MOLIM ZA DOPUNE
- SPREMAN ZA KRITIKU

13 juli 2016

ZUC sredom 51

I ZATO IMAMO!

#podrziRTV Pa i

13 juli 2016

ZUC SREDOM 50